

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

Сулим Таня Петрівна

**«Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці
в умовах застосування комп'ютерних технологій»**

071-Облік і оподаткування
(галузь наук - Управління та адміністрування)

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені
Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського
національного університету ім. В. Стефаника Савків Уляна Степанівна

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної
економіки Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Ємець
Ольга Іванівна

Захист відбудеться «29» червня 2023р.

Завідувачка кафедри _____ Баланюк Іван Федорович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.	5
1.1 Економічна сутність та функції заробітної плати.....	5
1.2. Нормативно-правові вимоги щодо обліку оплати праці.	10
1.3. Види розрахунків з персоналом підприємства.....	14
2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ ТОВ "БУЧАЦЬКЕ АТП 16139"	17
2.1.Документальне оформлення операцій обліку розрахунків з оплати праці.....	17
2.2. Синтетичний облік оплати праці.	23
2.3. Аналітичний облік оплати праці	30
3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	31
3.1. Помилки та шляхи їх виправлення в системі обліку розрахунків заробітної плати.....	31
3.2.Ефективність використання комп'ютерної системи в обліку оплати праці	39
ВИСНОВКИ	47
Список використаних джерел	52

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Питання організації розрахунків з оплати праці на підприємстві є основою соціально-трудових відносин найманих працівників, роботодавців і держави, що впливають на ефективність управління трудовими ресурсами в цілому. Теоретичний та практичний аспекти питання розрахунків з оплати праці є актуальним завжди, оскільки заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій. Крім того, оплата праці є одним із чинників ефективності діяльності підприємства, оскільки розмір нарахованої заробітної плати, своєчасність і повнота розрахунків з працівниками впливає на якість праці найманих працівників та суму витрат підприємства. До того ж, заробітна плата є базою для нарахування єдиного соціального внеску та утримання податку з доходів фізичних осіб.

Облік праці та заробітної плати є одним із найважливіших і складних усієї системи обліку на підприємстві. На будь-якому підприємстві цей розділ обліку ведеться в обов'язковому порядку, він є складним та трудомістким. Саме тому проблемні питання бухгалтерського обліку нарахування заробітної плати потребують глибоких досліджень, оскільки їх розв'язання, у свою чергу, позитивно вплине на формування достовірної інформації про розрахунки з оплати праці найманих працівників як податкового так і статистичного обліку в цілому.

Важливе значення при оцінці розміру заробітної плати має чітка організація облікової роботи розрахунків з оплати праці на підприємстві, оскільки вона є найбільш відповідальною та трудомісткою.

У цілому організація оплати праці на підприємстві – це сукупність дій, метою яких є забезпечення визначення величини заробітної плати, принципів її нарахування, строків виплати, диференціації, співвідношення з іншими показниками діяльності підприємства тощо. Організація оплати праці базується на трьох елементах: нормуванні праці, її тарифікації, а також на системах і формах оплати праці. При цьому нормування праці дозволяє дати кількісну оцінку праці, тарифікація – якісну, а системи і форми показують порядок нарахування заробітної плати.

Заробітна плата є об'єктом наукових економічних досліджень протягом багатьох сторіч. Зростає актуальність питань удосконалення методологічних

засад обліку праці та її оплати в період глобалізації економіки, ускладнення умов господарської діяльності, посиленням конкуренції в усіх сферах господарювання, запровадженням сучасних інформаційних технологій в обліковий процес.

Основним напрямом успішного вирішення завдань бухгалтерського обліку оплати праці є використання різних комп'ютерних програм для автоматизації обліку. Впровадження автоматизованої системи обробки облікової інформації дозволить не тільки скоротити час розрахунків і обліку оплати праці, а й дозволить із найменшими затратами у визначенні терміни одержати інформацію, що необхідна для управління підприємством. Автоматизація облікового, аналітичного та контрольного процесу підвищує оперативність та точність облікової інформації, зменшує кількість ручних операцій, не допускає можливість помилок, які могли б виникнути під час ручного розрахунку цим самим забезпечуючи правильність нарахування заробітної плати працівникам підприємства та нарахування обов'язкових платежів до фондів та бюджету.

При цьому суттєво підвищується ефективність роботи бухгалтера, зокрема засоби автоматизації бухгалтерського обліку дозволяють швидко нараховувати заробітну плату, відпускні, лікарняні, створюють відповідні бази даних для створення звітів та інших документів.

Метою дослідження є висвітлення теоретичних положень обліку заробітної плати та вивчення особливостей їх практичного застосування в ТОВ "Бучацьке АТП-16139".

Відповідно до поставленої мети було вирішено такі завдання:

- дослідити сутність поняття "заробітна плата" та його основні складові;
- дослідити нормативно-правові вимоги обліку розрахунків з працівниками;
- проаналізувати документальне оформлення операцій обліку розрахунків з оплати праці;
- розглянути аналітичний та синтетичний облік зарплати в ТОВ "Бучацьке АТП-16139";
- розглянути напрями удосконалення обліку оплати праці.

Об'єктом дослідження є аналіз системи бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками на ТОВ "Бучацьке АТП-16139".

Предметом дослідження є система оплати праці ТОВ "Бучацьке АТП-16139".

Методи дослідження. У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи: індукція (етап збору, систематизації та обробки інформації для дослідження) та дедукція (процес теоретичного осмислення проблеми), спостереження, аналіз та синтез, порівняння, вертикальний і горизонтальний аналіз.

Практичне значення одержаних результатів можна використати для вдосконалення обліку оплати праці на підприємстві.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел включає 40 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 "Теоретичні основи звіту про фінансові результати підприємства" досліджено економічну сутність заробітної плати та її значення у діяльності підприємства, а також проаналізовано важливість оплати праці для працівників, підприємства, держави, розглянуто нормативно-правові вимоги щодо обліку оплати праці, проаналізовано види розрахунків з персоналом.

У розділі 2 "Організація і методика бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками ТОВ "Буцацьке АТП-16139" досліджено особливості обліку оплати праці на підприємстві ТОВ "Буцацьке АТП-16139", здійснено організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства, проаналізовано особливості аналітичного обліку заробітної плати; розглянуто особливості синтетичного обліку заробітної плати, вивчено документальне оформлення операцій обліку розрахунків з персоналом.

У розділі 3 "Шляхи вдосконалення обліку заробітної плати на підприємстві" досліджено помилки та шляхи виправлення помилок в обліку оплати праці, розглянуто ефективність використання комп'ютерних технологій для обліку розрахунків із оплати праці з працівниками, вивчено особливості програмного забезпечення для обліку оплати праці.

ВИСНОВКИ

Бухгалтерський облік на підприємстві повинний забезпечувати: точний розрахунок заробітної плати кожного робітника відповідно до кількості і якості витраченої праці, що діють формами і системами його оплати, правильний підрахунок утримань із заробітної плати; контроль за дисципліною праці, використанням часу і виконанням норм виробітку робітниками тощо

Оплата праці (заробітна плата) - це винагорода в грошовій або натуральній формі, яка повинна бути виплачена роботодавцем найманому працівникові за виконану ним роботу. Розмір цієї винагороди визначено трудовим договором між працівником і власником або уповноваженою ним особою.

Однак витрати підприємства, пов'язані з використанням найманої робочої сили, не обмежуються тільки виплатою заробітної плати працівникам, що перебувають у трудових відносинах з підприємством і включені до його облікового складу.

З одного боку, підприємство для виконання певних робіт за потребою може залучати фізичних осіб (що не перебувають у трудових відносинах з підприємством і, відповідно, не включені до його облікового складу) й оплачувати їхню працю за договорами цивільно-правового характеру.

З іншого боку, крім власне заробітної плати, працівникам можуть виплачувати різні види надбавок і доплат, премій, компенсацій тощо. Крім того, деякі види компенсаційних виплат, що фінансує держава або відповідні фонди, виплачують громадянам через підприємства, на яких вони працюють.

У свою чергу, підприємство зобов'язане утримувати із заробітної плати працівників прибутковий податок і збори (внески) на пенсійне та всі види соціального страхування, а також деякі інші суми, встановлені законодавством або угодою між працівником і роботодавцем.

Між підприємством і його працівниками постійно здійснюються розрахунки, більшість з яких пов'язані з оплатою праці. Як і будь-які інші господарські операції, ці розрахунки повинні бути відображені в бухгалтерському обліку.

Одним із можливих напрямів удосконалення оплати праці працівників є підвищення матеріальної зацікавленості працівників. Необхідно звертати особливу увагу на мотиваційні заходи в організації та стимулюванні праці на підприємстві, серед яких значного розповсюдження набрали преміювання, доплати та надбавки.

Мотивація працівників підвищується, якщо вони бачать, як досягнення цілей підрозділу й організації допомагає їм у досягненні їхніх власних цілей, а також якщо вони попередньо проінформовані, що вони повинні робити, щоб одержати винагороду. Успішний вплив на трудову мотивацію персоналу неможливий без регулярного зворотного зв'язку у вигляді оцінки ефективності цих впливів.

Облік заробітної плати на рахунку 66 ведуть у розрізі таких субрахунків: 661 «Розрахунки за заробітною платою»; 662 «Розрахунки з депонентами»; 663 «Розрахунки за іншими виплатами». Аналітичний облік розрахунків ведуть щодо кожного працівника, видів виплат та утримань. Первинним документом для нарахування заробітної плати є форми №П-6 «Розрахунково-платіжна відомість працівника» та №П-7 «Розрахунково-платіжна відомість (зведена)». Підставою для здійснення відповідних розрахунків з нарахування заробітної плати є таблиць обліку робочого часу форма № П-5, розрахунки лікарняних, відпустки та інші.

Проведені дослідження показали, що організація первинного обліку на досліджуваному підприємстві вимагає бажати кращого, оскільки первинні документи, що відображають господарську діяльність у деяких випадках складаються із порушеннями, що часто призводить до викривлення облікової інформації та втрати її цінності для облікового персоналу суб'єкта господарювання. Таким чином, проблема удосконалення первинного обліку господарської діяльності існує, а це, в свою чергу, негативно відбивається на ефективному веденні всього внутрішньогосподарського обліку. Удосконалення організації первинного обліку нерозривно пов'язане зі створенням уніфікованих форм документів. Систематизація первинних документів з урахуванням рівнів і функцій управління також є одним із принципів їх уніфікації.

Важливим напрямком вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці є автоматизація облікового, аналітичного та контрольного процесу, яка дозволяє зменшити кількість помилок при обробці інформації, скоротити час на здійснення облікових, аналітичних та контрольних процедур, зменшить кількість ручних операцій.

У сучасних умовах розвитку України правильний і дієвий облік витрат на оплату праці на підприємстві повинен стати не лише засобом дотримання вимог чинного законодавства, а й джерелом надійної інформації для подальшого контролю та управління витратами на оплату праці.

Списокосновних джерел

1. Абрамов В. М., Данюк В. М., Колот А. М. Мотивація і стимулювання праці в умовах переходу до ринку : навч. посіб.К.: КНЕУ, 1998. 224 с.
2. Білоусько В. С., Беленкова А.М. Теорія бухгалтерського обліку :навч. посіб. Алерта. 2010. 402 с
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: нав. посіб. Житомир,2009.912с.
4. Ведерніков М. Д. Ринковий механізм регулювання оплати праці робітників (проблеми теорії та практики) : монографія / М. Д. Ведерніков.
5. Вісник Хмельницького національного університету 2020.
6. Демченко М.М. Контроль виплат працівникам підприємства. Молодий вчений. 2016. № 3 (30). С. 70–74.
7. Закон України : ПробухгалтерськийобліктафінансовузвітністьвУкраїнівід16 лип.1999р.№996-XIV.ВідомостіВерховної РадиУкраїни.–1999.–№40.
8. КалинаА.
В.Організаціяіоплатапрацівумовахринку(аспектефективності):навчальнийпосібник.К.:МАУП,2003.312с.
9. Карпенко Т. І. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці. Шляхи вдосконалення проблем. Технології та дизайн. 2016. № 1 (18).
10. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для вчз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України.
11. Кліяненко Б. Т. Забезпечення взаємозв'язку зростання продуктивності праці та заробітної плати : монографія / Б. Т. Кліяненко, А. І. Попова, Н. В. Шумакова, І. В. Заблодська, Н. О. Васильчук. – Луганськ : Видавництво СНУ ім. В. Даля
12. Козуб І. Умова про оплату праці як одна з умов трудового договору / І. Козуб // Підприємництво, господарство і право.
13. Колот А. М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення.Київ: Праця, 1997.267с.
14. Конвенціяпрозахистзаробітноїплативід1лип.1949року№95.Міжнароднаорганізаціяпраці.URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.

15. Крупка Я.Д., Фінансовий облік : підруч./ Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк (та ін). Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 478 с.
16. Мелень О. В. Загальні принципи організації обліку та документування операцій із заробітної плати та розрахунків із працюючими / О. В.Мелень, О.А. Потоцька // Держава та регіони. 2018.
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 (МСБО 19) «Виплати працівникам». URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011
18. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Положення(стандарт)бухгалтерськогообліку26“Виплатипрацівникам” від 28 жовтня 2003 № 601. Наказ Міністерство фінансів України.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.
20. Положення про розробку інструкцій з охорони праці(Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства соціальної політики [№ 526 від 30.03.2017](#)).URL:<http://zakon.nau.ua/doc/?code=993>.
21. Провідпустки:ЗаконУкраїнивід15лист.1996р.№504/96-ВР.ВідомостіВерховної РадиУкраїни (ВВР).1997.№2. Ст.4.
22. Про зайнятість населення : Закон України від 04.07.2013р. № 406 – VII.Відомості ВерховноїРадиУкраїни.2013.№ 24.ст.243.
23. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зістатистикипрацівід05груд.2008р.№489.НаказДержавногокомітетустатистик иУкраїни.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08>
24. Про захист заробітної плати. URL: Конвенція Міжнародної організації праці № 95 від 01.07.1949. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?code=993_146.
25. Прозбіртаоблікединоговнескуназагальнообов'язковедержавнесоціальне страхування : Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2464-VI. ВідомостіВерховної РадиУкраїни.2011.№ 2-3.Ст.11.
26. Проколективнідоговориіугоди:ЗаконУкраїнивід1лип.1993р.№3356-XII. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 36. Ст.361.
27. Про оплату праці : Закон України від 24 бер. 1995 р. № 108/95-ВР.Відомості Верховної Ради України.1995.№17.Ст.121.

28. Про охорону праці : Закон України від 14 жов. 1992 р. № 2694-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. №49. Ст. 668.
29. Редзюк Т. Ю. Особливості контролю розрахунків з оплати праці. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. С. 1027–1031.
30. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 688с.
31. Сергієнко О. Заробітна плата як елемент первинних доходів домогосподарств: сучасний стан і тенденції формування / О. Сергієнко // Україна: аспекти праці. 2011.
32. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової.
33. Собчук А. С. Використання сучасних інформаційних технологій в організації обліку й аналізу розрахунків з оплати праці. Управління розвитком
34. Сук Л. К. Фінансовий облік: Навчальний посібник 3-тє вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2016. 663 с.
35. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2016. 928 с.
36. Тульчинський Р. В. Організаційно-економічні методи регулювання заробітної плати в ринкових умовах : дис. канд. екон. наук : спец. 08.09.01 / Р. В. Тульчинський.
37. Україна у цифрах : статистичний збірник / [відп. за вип. О. Е. Остапчук]. К. : Державна служба статистики України
38. Фаріон І. Д. Організація обліку, контролю й аналізу : навч. посіб. / І. Д. Фаріон, І. В. Перезозова.
39. Шара Є. Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. / Є. Ю. Шара
40. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / В. Г. Швець. 4-те вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2015. 572 с.